

מסורת הש"ס

(א) [נבס"א: מרן, (ג) ח"ת"ג (ג) לעיל ד: גרסות מלא. סוכה ו. שנת קיב: כלס פ"ו מ"ח] (ד) כלס פכ"ו מ"ד שנת קיב: (ה) ס"ח קמחקנה, (ו) [שנת קיב: ע"ז י: (א) ס"ח פתח, (ב) ג"ל אחזה] (ט) גי יע"צ דרכה,

הגהות הב"ח

(א) גמרא שניה לו סנדל דתנן סנדל שנפסקה אחת: (ב) רש"י ד"ה טעור מן המדרס דמי ס"ח עס ד"ה אצל וכו': (ג) שם מן האין שעדיין היה מדרס לנפלא כלס כ"ל ותיבת לקבל טומאה נמחק: (ד) תוס' ד"ה לא אמר וכו' קרפף בית סאמים ואין יכול לנטול ממהם: (ה) בא"ד דנטול מיעוטא לגבי רובא:

מוסף רש"י

הובא לקמן כד:

רבינו חננאל

מורכב(ת) כרי שהיה נישכר את הווית. לר' אליעזר דאמר אם היה אורכה יתר על שנים כרחה אפילו אמה, אם היא מרובעת לא שרי לטלטלה. וכו' (משכח) [משבח] לה באיכסונה מוית לוית (אשתכח) [אשתכח] טפי מן שנים ברוחבה כר' חנניה בן אנטיגוס (דאמר) זה יהיה לכם גבול לזה אתה (אר') גותן פיאות ואי' אתה גותן פיאות לשכותי ואילו ר' יוסי דאמר אפילו אורכה כשנים ברוחבה (אפילו) מרובע [שיר], דיליק' ממשכן דהוא אורכו ק' אמה ורחבו ג' אמה, שנמצא אורכו מרובע כשנים ברוחבו אפי' דאיכסונן טפי מן שנים ברוחבה שרי. כרב אחא דאמר המעביר ד' אמות ברשות הרבים אינו חייב עד שיעביר הן ואלכסונן. ואמר רב פפא בריק לן רבא עומר ברשות הרבים גובה י' ורחוב ד' מי בעינן הן ואלכסונן אי לא. וגדרה דלא פרך י' אמות כאחד ולא גדר עשר אמות צבת אחת אלא מעט היה פורץ וגודר מיד: עד ששלימו **ליוסר מעשה**. מי אמרינן כיון דלא פרך י' צבת אחת ולא גדר צבת אחת לא היא היקף צו לשם דירה או דילמא כיון דששמה מיהא הוא החידוש של היקף יותר מעשר חשיב היקף לשם דירה: כל כלי צעלי **בסיס**. לגבי כלי עץ תנינן לה במסכת כלס (פ"ו מ"ה): **שיעורן כרמונים**. לטהר מטומאתם אצל פחות מכאן חייס עליה ולא מבטלי ליה. שיעורן כרמונים יקצ כמולי' רמון טהור: **וחור וניקב**. אצל הסתימה: וסיקנה. הוא הדין כי לא תיקנה נמי דעיינן טמא מדרס הוא והא דנקט מיקנה לרבותא דלא לאו הכי תו לא איזטרירך למימר נפסקה השניה וכו': (ט) **טהור מן המדרס**. דתו לא הוא כלי ולא חזי למדרס מלטמא תו אדס וכליס: **אצל כלי הוא דחוי לתשמיש אחרינא ועדיין טומאת מגע מדרס עליו שהרי צשעת פרישתו** (ו) מן האוחן שעדיין הוא מדרס לקבל טומאה לטמא כלס קיבל טומאה מאביו והוי ראשון לטומאה ומטמא אולכין ומשקין: פנים חדשים. אין אונים הללו ממנו ומשניתקנו לא דרסן הוצו לטומאה הראשונה טהרה שרי אין לו סנדל ראשון: **יום צר נג**. אלא מלאך: גגון דין צר נג. אדס גדול: **רחבה שאחורי הבסיס**. ואין פתח הבית פתוח לה היא מוקפת שלא לדירה ואי יותר מצית סאמים היה אין מטלטלין זה אלא בצרבע אמות: ואס פתח לו פתח. מן הבית: **פשיטא**. דצפתה ולבסוף הוקף שרי שהרי הוקף לשם פתח: לא לייבא דאזים ציה צי דרי. גורן אחר הבית קודם היקף הרחבה: **מסו**

צטיל לגבי רובה. והוי כאילו נזרע כולו: והוא ליה קרפף יותר מצית **סאמים**. ואע"ג דהוקף לדירה חשוב כלא הוקף לדירה דהא הוי כולו גינה ובגינה לא מהני הוקף לדירה: דלא הוי. ההוא מיעוט דנזרע בית סאמים דלא חשיב להצדל מן החצר ולהקרות לו שס לצדו: **אצל צים סאמים**. נקרא קרפף שלא הוקף לדירה ואע"ג דאילו הוא בצנפי נפשיה צבית סאמים לא מיתסר הכא דנפרץ לאחר וחסר נפרצה לו קיימא לן דאסור לנטול מקרפף לאחר דהוי רשות הנפרצה למקום האסור לה ואוסרין הרשויות זו לזו ואין מטלטלין לא צה ולא צה: **כמאן**. אמרי' דשתי רשויות נינהו: כרננן. דלפני עניה דר"ש צפ' כל גגות (לקמן פט). ואמרי כל חד וחד רשות לעצמו ואע"ג דליכא דיורין צהו דליסרו אהדדי אין מטלטלין מזה לזה: **לקולא**. דאפילו המיעוט צית סאמים דמיקרי קרפף כיון דצנאפי נפשיה שרי השתא נמי שרי ולא אסרי אהדדי דאילו היה מחילה ציינה הוה שרי לנטוליו מזה לזה כר"ש והשתא דנפרצו זה לזה ולא נפרצו לרשות האסור לה אצל יותר מצית סאמים נעשה כרמלית וצהא אפילו ר"ש מודה דאין מטלטלין מחדל לקרפף יותר מצית סאמים שלא הוקף לדירה והכא דנפרצו זה לזה איזעצלאום. נטועין שורות שורות ונאה לצבת שס: **לצי רב הולא**. ויותר מצית סאמים הוא והוקף לדירה וניטע אחרי כן: **קרפף יותר מצית סאמים שלא הוקף לדירה**. ואחרי כן צנה אצלו דירה ואמרי' לקמן הוקף שלא לדירה ולבסוף פתח לו פתח דירת ציתו לא מהני: **יציא הוא עושה פורץ לו פרצה יוסר מעשר**. דהוי כמי שאין לו מחילות וגודר וסותם אותה פירצה ומעמידה על עשר והוי כפתח ולבסוף הוקף לדירה שנפתחה לו דלעולם צעינן שיגדור יותר מעשר אמות דאי פריך עשר לצד וגדרה לא חשיב ההוא היקף לשם דירה אלא כמי שעשה פתח דעד עשר לעולם הוי פתח: **פרץ אמה**. אצל סתימה וגדרה פרך אמה אצל סתימת אמה החדשה וגדרה דלא פרך י' אמות כאחד ולא גדר עשר אמות צבת אחת אלא מעט היה פורץ וגודר מיד: עד ששלימו **ליוסר מעשה**. מי אמרינן כיון דלא פרך י' צבת אחת ולא גדר צבת אחת לא היא היקף צו לשם דירה או דילמא כיון דששמה מיהא הוא החידוש של היקף יותר מעשר חשיב היקף לשם דירה: כל כלי צעלי **בסיס**. לגבי כלי עץ תנינן לה במסכת כלס (פ"ו מ"ה): **שיעורן כרמונים**. לטהר מטומאתם אצל פחות מכאן חייס עליה ולא מבטלי ליה. שיעורן כרמונים יקצ כמולי' רמון טהור: **וחור וניקב**. אצל הסתימה: וסיקנה. הוא הדין כי לא תיקנה נמי דעיינן טמא מדרס הוא והא דנקט מיקנה לרבותא דלא לאו הכי תו לא איזטרירך למימר נפסקה השניה וכו': (ט) **טהור מן המדרס**. דתו לא הוא כלי ולא חזי למדרס מלטמא תו אדס וכליס: **אצל כלי הוא דחוי לתשמיש אחרינא ועדיין טומאת מגע מדרס עליו שהרי צשעת פרישתו** (ו) מן האוחן שעדיין הוא מדרס לקבל טומאה לטמא כלס קיבל טומאה מאביו והוי ראשון לטומאה ומטמא אולכין ומשקין: פנים חדשים. אין אונים הללו ממנו ומשניתקנו לא דרסן הוצו לטומאה הראשונה טהרה שרי אין לו סנדל ראשון: **יום צר נג**. אלא מלאך: גגון דין צר נג. אדס גדול: **רחבה שאחורי הבסיס**. ואין פתח הבית פתוח לה היא מוקפת שלא לדירה ואי יותר מצית סאמים היה אין מטלטלין זה אלא בצרבע אמות: ואס פתח לו פתח. מן הבית: **פשיטא**. דצפתה ולבסוף הוקף שרי שהרי הוקף לשם פתח: לא לייבא דאזים ציה צי דרי. גורן אחר הבית קודם היקף הרחבה: **מסו**

קריפות לכלין ששבתו בתוך הבית. ואקשינן לר' שמעון נמי אפילו בית סאמים, כיון שנוצר

עושין פסין פרק שני עירובין

כד.

לא אמרן אלא דלא הוי בית סאמים. אע"ג דלרננן קרפף פחות מצית סאמים דינו כקרפף בית סאמים (י) לנטול ממנו לאחר משום דאין סכרה שיחו שלשה חילוקים בשלשה משהויין הכא לא אסר מיעוט הנזרע לרוב שאינו נזרע צמה שפרוך לו צמלאו דכיון שהוא פחות מצית סאמים לא חשיב

וצטל לגבי רוב שאינו נזרע אצל בית סאמים חשיב טפי ולא צטיל וצנזרע רובו אפי' לא הוי צית סאמים אסור דצטיל (ט) לגבי רובו והוא נזרע כולו: **סנדל שנפסקה וכו'**. הוא הדין צלא תקנה נמי דטמא מדרס דאי כשנפסקה פרחא לה טומאה תו לא הדרה לה דלא מצינו טומאה ישנה חוצה אלא צכלי מתכות דמפרס כסוף פ"ק דשנת (ד טז). והא דנקט ותקנה פ"ה לאשמועינן אע"ג דתקנה כי נפסקה שניה טהורה מן המדרס דפנים חדשות צלו לכאן: **אבל שמה מעג מדרס**. פירש הקונטרס משום דעדיין כלי הוא לאישתמושי ציה תשמישתא אחרינא ולפירשו אפילו נפסקה שניה טמא נגוע מדרס וקשה דתנן צהדיא צסיפא דקך משנה צמסכת כלס צפרק כ"ו (מ"ד) לא הספיק לתקן ראשונה עד שנפסקה שניה טהורה וכצ"י חור צו והיה אצל טמא נגוע מדרס דעדיין כלי הוא וחזי למילתא קמייתא דהא ציתקנה ראשונה ולפירשו איזטרירך למייתני צרישא ומיקנה דאי לא נתקנה כי נפסקה שניה אינה טמאה אפילו מגע מדרס ואגב דתני צרישא תני נמי צסיפא ומיהו חימה מתי צא לו מגע מדרס דאס צא לו מגע מדרס יחד כגון צדרס עליו הוצ צרגלו יקף או אפי' צננעל ולא הספיק צפשוטי כלי עץ אצל אינא פנים חדשות למגע מדרס כמו למדרס ולפי' רצ"י קמא ניחא דאפילו נפסקו צ' אונים טמא מגע מדרס הואיל וחזי לתשמיש אחרינא וצפרק אלו קשרים (שם דף קיב: פ"ה דטמא נגוע מדרס לפי שנגע צעמא כשהיה אצ הטומאה ולא היציר דטומאת ציה הסתימא היא דלא קיימא לן כצי מתימא דאמר מטמא מדפרס צפשוטות צפרק צהמה המקשה (חולין דף עב:)) וצהעור והרעצ (שם דף קטט:) טומאת צית הסתמים היא ומה שפירש כאן נמי צשעת פרישתו מאוחן קיבל טומאה מאביו אינו נראה דצפרק צהמה המקשה (שם דף עב:) אמרינן צענין צלות מצגד גדול ואין לומר דשתיקין אחין ראשון לאחר שפתח חזיה נעשית מחוצרת וצא לה טומאת מדרס צשטלה לסנדל וכשחור ותפר חזיה השניה צא לסנדל מגע מדרס מן האוחן ותו ליכא פנים חדשות דא"כ

תפשוט צעינן דהקומץ רצה (נמחת דף כד.) דלא אמרינן צצע לה טומאה ולהר"ר שמעון מייצב"א דמפרס דלא אמרינן צצע לה טומאה היכא דטומאה צא לו מגופו אתי שפיר ועוד יש לומר דלאחין צא מגע מדרס ומדרס יחד כשתפרה לסנדל והסנדל צטל לאחין דאי אפשר להיות טומאה לזה צלא זה וכיון שצאו לה כאחד אין שייך לומר גביה צצע לה טומאה וריצב"א אומר דלא שייך גבי מגע פנים חדשות דאפילו נפסקו שמי אצויו ראי לקבל טומאת מגע אס מיחדו לתשמיש אחר ולא נתצטל מורת יחדו מכאן דכל שעה ושעה מתקנו ודעתו להשתמש צו אצל לנועלו אס נפסקו שמי אצויו אפילו מיחדו צטלה דעתו אצל כל אדס: **פשיטא** אלא צריבא דאית ביה בי דרי. אררע נתמן דאמר אס פתח צו פתח מותר לנטול פריך דמפרס הש"ס צפתח ולבסוף הוקף ואהא פריך פשיטא אצל אש"ס דמפרס לא אמרן לא פריך דקמ"ל הוקף ולבסוף פתח לא מהני לאפוקי מהני אמוראי דלקמן (ד סה:) גבי צבורניקי: לא

דסימא אדעתא דצי דרי פתחיה. ולאו אדעתא להקיק שס רחצה:

בנטיעיס דמי. ומותר לטלטל (בבולו) בבולו, [ובדולו] כחצר דמי דאיכא מאן דעביד בחצירו בריכה של מים.

עין משפט נר מצוה

כט א ב מ"י פט"ו מהל' שבת הלכה ו' טוש"ע א"ח ט" שנה פתק ט: **ל ג ד מ"י** שם הל' ה' טוש"ע ט"ז ס"ב: **לא ה מ"י** פ"ו מהל' כלס הלכה ג: **לב ו מ"י** פ"ו הלכה יב: **לג ז ח מ"י** פט"ו מהל' שבת הלכה י' טור ש"ע א"ח ס"י שנט: **לד ט מ"י** שם הלכה ו' טוש"ע א"ח ס"י שנה פתק יא:

רבינו חננאל (המשך)

רובו בטיל ליה מיעוטא לגבי רובו וחשיב כמי שלא הוקף לדירה כיון שזרעו, ליהוי כי קרפף יתר מבית סאמים שלא הוקף לדירה, כשם שזרעיתן עשאתו כשהו כך תעשהו ביתר מבית סאמים. אלא אי איתמר, הכי איתמר, הרי נזרע מיעוטו שרי אמר רב הונא כו: ר' ירמיה מדיפתי מתני לה לקולא נזרע רובו הרי הוא כגובה אסור. הא מיעוטו שרי, אמר רב הונא בריה דר' יהושע לא אמרו אלא בית סאמים הא יתר מבית סאמים אפילו שלא נזרע אלא מיעוטו אסור (א) כמאן כרננן. איצטלאות עיקר המלה ארוות סוסים הוא בלשון יוני, ופירושו כי נטועין אילנות או בצד זה כגון העמלת סוסים בתוך אורוותיהם זה בצד זה. ואסיקנא דאע"ג דאינה עשויה איצטלאות מותר כרב רבנמן, אמר רב נחמן אמר שמואל קרפף יתר מבית סאמים שלא הוקף לדירה, פורץ בו פירצה יתר מעשר אמות, וחזור וגודרו לשם דירה ודיו, וחשוב כאילו קרפו כלול לשם דירה. וכן אם פריך אמה וגדרה לשם דירה, פריך אמה וגדרה לשם דירה עד שהשלים יתר מעשר אמות גדר לשם דירה, נעשה כאילו הוקף כולו לשם דירה ומותר לטלטל בבולו, ואפילו הוא בית כ"ל כורין. כי הא דתנן כל כלי בעלי בתים שיעורין ברימונים כלומר אם יניקבו כמוציא ירמון טהור. ובעי חזקיה ניקב כמוציא זית וסתמו, וחזר וניקב כמוציא זית וסתמו, עד שהשלימו מוציא ירמון. וא' ליה ר' יוחנן לא משנתנו היא זו סנדל שנפסקה אחת מאוניו ותיקנה טמאה מדרס, ניפסקה שניה ותיקנה טהר מלטמא מדרס כו, ואמר לן פנים חדשות באו לכאן, הכא נמי פנים חדשות באו לכאן. כלומר אינם אן הן אינם אלא כאילו אחרות חדשות באו עכשיו. קרי חזקיה על ר' יוחנן לית דין בר אינש, כמלאך הוא חשוב שמבין ומוציא אילו החכמות. אמר רב כרנא רחבה שאחורי בתים אין מטלטלין בה אלא בד' אמות. אמר ר"נ אם פתח מן הביתם לתוכו פתח מותר לטלטל בבולו. ודווקא פתח ולבסוף הקיף דהויה לה הקפה לדירה. אבל הקיף שלא לשם דירה ולבסוף פתח לא. ואמרין פתח מן הביתם פתח ואח"כ הקיפה צריכה למימר, דהא דאי לדירה היא. ופרקינן כגון דאית ליה בהורא רחבה בי דרי. פי' גורן לרוש עלוי תבואה. מהו דתימא האי פתח לגורן הוא דעבידי, קמ"ל דכיון דאית ליה פתח ואי דאקיף לדירה הוא דאקיף. קרפף יתר מבית סאמים שהוקף לדירה ונתמלא מים,

^[א] לפי הנראה מן הסוגיא לרננן אפילו בית סאמים אסור ואולי טס"א וז"ל תמאן כר"ש וזמו שהיה בגמ'.